

آیین نامه دوره کارورزی (اینترنشیپ) دانشجویان پرستاری

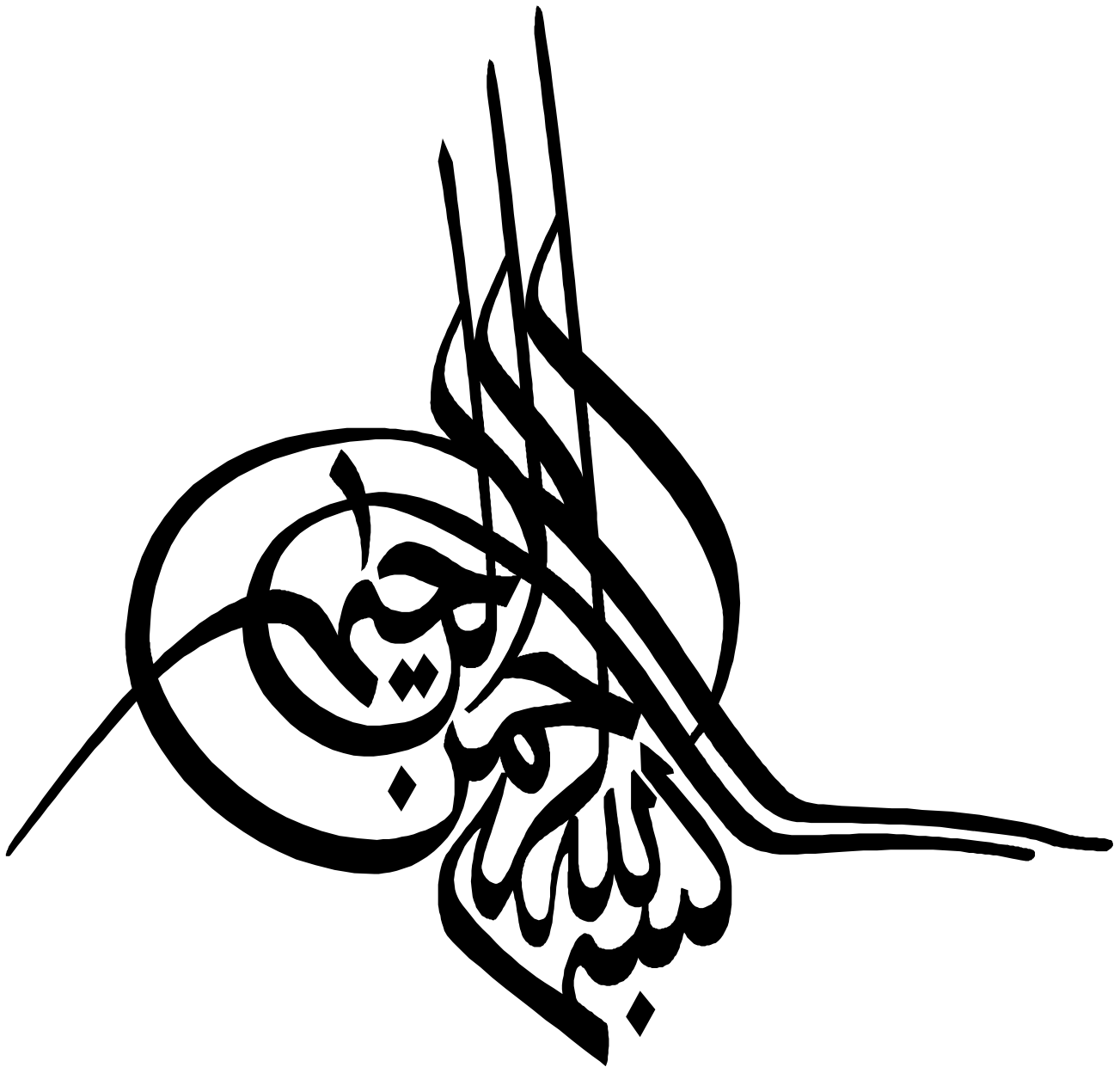
در مراکز آموزشی بهداشتی درمانی

مصوب کارگروه توسعه علوم پرستاری

ویرایش فروردین ماه 1398

کارگروه توسعه علوم پرستاری (منطقه 7 آمایش کشور)
(دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شهرکرد، شهید صدوقی یزد، کاشان)

باسمه تعالی

آیین نامه اجرایی کارورزی دانشجویان کارشناسی پرستاری در مراکز آموزشی درمانی

مقدمه:

در برنامه آموزشی جاری دوره کارشناسی پرستاری، دانشجویان پرستاری در سال آخر دوره تحصیلی (ترم 7 و 8) به کارآموزی در عرصه در بخشهای بالینی مختلف داخلی جراحی، مراقبتهای ویژه، کودکان، روانپرستاری، بهداشت جامعه و مادران نوزادان به صورت مستقل و نیمه مستقل تحت نظارت اساتید می پردازند. دانشجویان پرستاری در مجموع 18 واحد کارآموزی در نیمسال های دوم تا ششم (جدول شماره 1) و 21 واحد کارآموزی در عرصه در دو نیمسال آخر (هفتم و هشتم) دارند و در این دو نیمسال دروس نظری ندارند.

در سرفصل جدید آموزشی تاکید بیشتری بر کسب مهارتهای بالینی شده است و هدف از کارآموزی در عرصه افزایش استقلال دانشجو، توسعه تفکر انتقادی، ارتقا مهارتهای حل مسئله و تصمیم گیری بالینی در انجام مراقبتهای بالینی و توسعه مهارتهای بالینی دانشجو است. مطالعات مختلف بومی و مشاهدات نشان می دهند کسب مهارتهای بالینی و رسیدن به صلاحیت بالینی مطلوب برای ایفای نقشهای پرستاری پس از دانش آموخته شدن یکی از چالشهای نظام آموزش پرستاری است. موانع و مشکلات متعددی دستیابی به اهداف کارآموزی در عرصه و کسب مهارتهای بالینی لازم در دوره کارشناسی را با چالش مواجه کرده اند که به برخی از آنها عبارتند از:

1. عدم ادغام آموزش پرستاری و ارائه خدمات پرستاری مانند مدل ادغام آموزش پزشکی و درمان
2. عدم وجود اساتید مستقر در بالین با برخورداری از پوزیشن آموزشی و بالینی توأم
3. انگیزش ناکافی دانشجویان پرستاری در کارآموزی / کارآموزی در عرصه
4. عدم به کارگیری موثر دانشجویان در ارائه خدمات بالینی پرستاری
5. عدم تطابق کافی برنامه های آموزش بالینی دانشکده ها با روند ارایه مراقبتهای بالینی مراکز
6. عدم استفاده موثر از تجارب پرستاران بالینی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری
7. اشکال در روند اجتماعی شدن حرفه ای دانشجوی پرستاری و گذار از نقش دانشجویی به نقش پرستار بالینی
8. کمبود مربی بالینی متبحر و دارای تجربه بالینی کافی

کارگروه توسعه علوم پرستاری (منطقه 7 آمایش کشور)
(دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شهرکرد، شهید صدوقی یزد، کاشان)

9. افزایش پذیرش دانشجوی پرستاری در سالهای اخیر

از طرف دیگر مشکلات و چالشهای متعددی مانند کمبود پرستار، افزایش بار کاری پرستاران پس از اجرای طرح تحول نظام سلامت، عدم افزایش امکانات آموزشی به موازات افزایش پذیرش دانشجو، کمبود مربی و استاد پرستاری و استاندارد نبودن کیفیت خدمات بالینی در مراکز، تلاشها در زمینه ارتقا کمی و کیفی آموزش پرستاری به ویژه آموزش در عرصه را عقیم ساخته است.

تاکنون طرح ها و پیشنهادات مختلفی از جمله طرح هیات علمی مستقر در بالین، طرح به کارگیری همکاران آموزشی و طرح استفاده از دانشجویان پرستاری سال آخر به عنوان نیروی کار پرستاری ارائه شده اند که از اهداف آنها کمک به توسعه مهارتهای بالینی دانشجویان پرستاری بوده است. **آیین نامه اجرایی کارورزی دانشجویان کارشناسی پرستاری در مراکز آموزشی درمانی** در کنار طرح های یاد شده و مکمل آنها با هدف توسعه مهارتهای بالینی دانشجویان پرستاری و نیل به کسب صلاحیت بالینی مطلوب به هنگام دانش آموخته شدن برای ایفای نقشهای پرستار است. در این طرح به نقاط قوت آموزش اینترنتی در رشته پزشکی عمومی توجه شده است.

اجرای آزمایشی طرح:

آیین نامه مذکور در شورای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طرح و به معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور طی نامه شماره 12/3/2049/پ مورخ 1396/03/9 ارسال گردید. پایلوت طرح در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی نامه شماره 500/3396 / د مورخ 96/8/14 از سوی جناب آقای دکتر لاریجانی معاونت محترم آموزشی و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی وزارت متبوع ابلاغ گردید. اجرای آزمایشی طرح مذکور برای دو دوره دیگر در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با دستور مشاور معاون آموزشی وزارت متبوع طی نامه شماره 2/17288/و مورخ 1397/11/3 تمدید شد.

ماده 1) هدف: ارتقاء صلاحیت دانش آموختگان کارشناسی پرستاری در ارائه خدمات پرستاری

اهداف اختصاصی:

- بازنگری ساختار آموزش بالینی در قالب کارآموزی و کارورزی
- طراحی و اجرای آزمون صلاحیت بالینی
- آماده سازی و حمایت دانشجو در گذر از کارآموزی و کسب خود کارآمدی
- طراحی و اجرای برنامه همکاری بین دانشکده و مراکز آموزشی درمانی در مقیم نمودن دانشجو

ماده (2) تعاریف:

1) **کارآموزی:** منظور از کارآموزی در این آئین نامه، تمرین خدمات پرستاری دانشجویان در طول تحصیل از ترم 2 تا ترم 6 می باشد که جمعاً 18 واحد (هر واحد 51 ساعت) می باشد که در صفحه 22 سر فصل دوره کنونی به شرح ذیل ارائه گردیده است و به 19 واحد با انتقال 1 واحد کارورزی پرستاری اتاق عمل به دوره کارآموزی افزایش یابد.

جدول شماره 1: کارآموزی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
36	اصول و مهارتهای پرستاری	1	51	
37	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	2	102	
38	پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/محیط	2	102	
39	پرستاری بزرگسالان/سالمنندان(1)	2	102	
40	پرستاری بزرگسالان/سالمنندان(2)	2	102	39
41	پرستاری بزرگسالان/سالمنندان(3)	2	102	40
42	پرستاری در مشکلات شایع ایران	1	51	
43	پرستاری کودک سالم و پرستاری بیماریهای کودکان	2	102	
44	پرستاری بهداشت روان و پرستاری بیماریهای روان	2	102	
45	پرستاری مراقبتهای ویژه	1	51	
46	فارماکولوژی بالینی	1	51	
47	کارآموزی پرستاری اتاق عمل	1	51	
جمع واحد		19	969 ساعت	

کارگروه توسعه علوم پرستاری (منطقه 7 آمایش کشور)
(دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شهرکرد، شهید صدوقی یزد، کاشان)

کارورزی: بر اساس این پیشنهاد تعداد واحد به 20 واحد و عنوان کارآموزی در عرصه به کارورزی در عرصه تغییر خواهد یافت و دانشجو به ازای هر واحد، 68 ساعت کارورزی به صورت شیفت در گردش انجام خواهد داد. این دوره با نظارت اعضای هیات علمی دانشکده و مشارکت پرستاران شاغل در بیمارستان که صلاحیت ایشان به تایید دانشکده پرستاری رسیده باشد (همکار آموزشی) و بر اساس فرآیندی که طی تفاهم دانشکده با بیمارستان محل کارورزی تعیین می شود، اجرا می گردد. تعداد شیفت ماهیانه در هر یک از نوبتهای صبح (7-10 شیفت)، عصر (6-4 شیفت) و شب (4-2 شیفت) خواهد بود.

تبصره 1: کارورزی پرستاری بهداشت مادر و نوزاد دانشجویان پسر در مرکز اورژانس و فوریت های شهر در سه شیفت صبح و عصر و شب اجرا می شود.

تبصره 2: کارورزی پرستاری سلامت جامعه (کد 49) در محیط های مراکز بهداشتی درمانی، مراکز آموزش سلامت بیمارستان ها، منازل (با همکاری شرکت های خدمات پرستاری)، مدارس و سایر عرصه های ارائه خدمت در جامعه اجرا می شود.

فهرست واحدهای کارورزی در جدول شماره 2 آمده است.

جدول شماره 2: کارورزی دوره کارشناسی پیوسته پرستاری

کد درس	عنوان کارورزی	واحد	ساعت
48	مادران و نوزادان	2	136
49	بهداشت جامعه	2	136
50	پرستاری بزرگسالان / سالمندان 1-3 و پرستاری مراقبت در منزل	6	408
51	کودکان	2	136
52	مراقبت های ویژه	4	272
53	مدیریت	2	136
54	پرستاری اورژانس و حوادث	2	136
جمع واحد			
			20 واحد

3) دانشجوی پرستاری: منظور دانشجوی کارشناسی پرستاری است که دوره آموزش بالینی را در دو مقطع کارآموزی (از ترم 2 تا ترم 6 تحصیل) با حضور مستمر اساتید پرستاری و پس از موفقیت در آزمون صلاحیت بالینی بصورت OSCE، دوره کارورزی (در سال آخر تحصیلی) را بطور مستقل (اما تحت نظارت) می گذراند.

4) مرکز آموزشی درمانی: مراکز آموزشی دانشگاهی که دانشجو کارورزی خود را طبق برنامه آموزشی دانشکده و با نظارت اساتید دانشکده و اساتید مستقر در بالین با حضور در شیفتهای سه گانه و مطابق برنامه ماهیانه در بخشهای آن سپری می کند.

کارگروه توسعه علوم پرستاری (منطقه 7 آمایش کشور)
(دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شهرکرد، شهید صدوقی یزد، کاشان)

5) آزمون صلاحیت بالینی (پیش کارورزی): آزمونی عملی به صورت OSCE است که قبل از ورود به دوره کارورزی (پایان ترم 6 و قبل از ورود به سال 4) در آن شرکت نموده و می بایست نمره قبولی (14) از آن کسب نماید. محتوای این آزمون مبتنی بر مهارتهایی است که در سرفصل دوره کارشناسی پرستاری ذکر شده است و دانشجوی پرستاری ملزم به آموختن آنها می باشد. ساختار آزمون پیوست آیین نامه می باشد.

ماده 4) روش اجرا :

- 1) برگزاری آزمون صلاحیت بالینی: این آزمون برای دانشجویان در پایان ترم 6 دوره تحصیلی کارشناسی پرستاری برگزار می شود. شرط شرکت در این آزمون، گذراندن کلیه دروس قبل از شروع کارورزی و دارا بودن حداقل معدل کل 14 می باشد. آزمون برای دانشجویان ورودی نیمسال اول هر سال در نیمه دوم تیرماه و برای دانشجویان ورودی نیمسال دوم هر سال در نیمه دوم دی ماه برگزار می گردد.
- 2) چنانچه دانشجویی معدل حداقل 14 را کسب نموده باشد، می بایست با تکرار دروس و کارآموزیهایی که از آنها نمرات پایین تری داشته به تشخیص شورای آموزشی دانشکده نسبت به جبران معدل اقدام و سپس در آزمون صلاحیت بالینی شرکت نماید.
- 3) ضوابط و مقررات قبولی در آزمون صلاحیت بالینی در قالب آئین نامه جداگانه ای (پیوست) تدوین گردیده است. هر دانشجو حد اکثر سه نوبت می تواند در آزمون صلاحیت بالینی شرکت نماید و در صورت عدم موفقیت از ادامه تحصیل در رشته پرستاری محروم می گردد. تنها یک فرصت اضافی با نظر کمیته منطقه ای و موافقت کمیته حسن نظارت بر اجرای مقررات آموزشی به آن داده می شود.
- 4) پس از موفقیت دانشجو در آزمون صلاحیت بالینی، دانشجو مکلف به اخذ بیمه نامه مسئولیت حرفه ای برای ارائه خدمات حرفه ای در سال چهارم تحصیل می باشد.
- 5) نظام آموزش کارشناسی پرستاری در سال آخر بصورت سالی - واحدی طراحی گردیده است. ده ماه از پایان دوره را دانشجویان بصورت کارورزی به عنوان نیروی همکار کادر پرستاری در بخشها، با هماهنگی دفتر پرستاری بیمارستان و دفتر آموزش بالینی دانشکده پرستاری مامائی به صورت شیفتهای سه گانه و با نظارت ادواری اساتید دانشکده و ارزشیابی مشترک همکاران آموزشی و اساتید دانشکده می گذرانند. در این مدت 20 واحد کارورزی (هر واحد 68 ساعت) معادل حدود 1360 ساعت خواهد بود که ماهیانه 136 ساعت کارورزی (معادل دو واحد) می باشد. حضور در کارورزی با برنامه از پیش تعیین شده ماهیانه خواهد بود. در صورت نیاز بیمارستان و تمایل دانشجو، میزان ساعت کار دانشجویی می تواند تا حداکثر 175 ساعت در ماه افزایش یابد. مابه التفاوت این میزان فعالیت، در قالب کار دانشجویی و با پرداخت حق الزحمه ای حداقل معادل کار دانشجویی (مطابق آیین نامه مربوطه) محاسبه خواهد شد. بدیهی است ساعات کار مازاد در ساعات موظف کارورزی محاسبه نخواهد شد.

کارگروه توسعه علوم پرستاری (منطقه 7 آمایش کشور)
(دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شهرگرد، شهید صدوقی یزد، کاشان)

6) در مدت 10 ماه کارورزی، دانشجویان کمک هزینه ماهیانه 5/000/000 ریال دریافت می نمایند که متناسب با افزایش کمک هزینه دانشجویی به طور سالیانه قابل افزایش خواهد بود..

ماده 5) الزامات و امکانات مورد نیاز

به منظور اجرای بهینه این طرح، علاوه بر مشارکت فعال همکاران آموزشی که مزایای ویژه خود در ارتقا فردی و خدمات رسانی حرفه ای کادر پرستاری را در پی دارد، لازم است سنجه های اعتبار بخشی آموزشی از قبیل پايون مناسب، رختکن، امکان برخورداری از تغذیه در شیفتها در حد پرستاران شاغل و تعمیم و تسری تسهیلات و امکانات پرسنلی نظیر ایاب و ذهاب به کارورزان مقیم و نیز اساتید مستقر در بالین در مراکز آموزشی درمانی تامین گردد.